

Täysistunto

Keskiviikko 25.11.2015 klo 14.00—23.16

38. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleisestä asumistuesta annetun lain 16 ja 51 §:n muuttamisesta ja eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 54 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 127/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 38. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

22.15 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yleisestä asumistuesta annettua lakia siten, että enimmäisasumismenoja tarkistettaisiin ensimmäisen keran asumismenojen muutosta vastaavasti vuoden 2017 alusta. Lisäksi yleisen asumistuen perusomavastuun tulosidonnaisuutta ehdotetaan kiristettäväksi. Eläkkeensaajan asumistuesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuonna 2016 sovellettaisiin samoja lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannuksia, keskimääräisiä asumismenoja sekä asumismenojen enimmäismääriä kuin vuonna 2015.

Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Nämä lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1. päivänä tammikuuta 2016.

22.16 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa rouva puhemies! Ihan nyt selkeyden vuoksi todettakoon, että meidän ministereitten vastuujaossa asumistukiasiat kuuluvat perhe- ja peruspalveluministerille ja eläkkeensaajien asumistukijärjestelmä sosiaali- ja terveysministerille, joten olemme tänäänkin täällä yhteisellä savotalla yhteisessä asiassa liikkeellä. Ihan vain varmuuden vuoksi haluan todeta tämän, kun ainakin tuolla kuppilan puolella tuntui äsken olevan epäselvää se, kenelle mikäkin asia kuuluu.

Ensinnäkin hallitus siis esittää, että tulevana vuonna ehdotetaan pidettäväksi yleisen asumistuen ja eläkkeensaajien asumistuen enimmäisasumistukimenot ennallaan. Siis enimmäisasumistukimenot jäädytetään vuoden 2015 tasolle. Lisäksi ehdotetaan, että yleisen asumistuen perusomavastuun tulosidonnaisuus nostetaan 40 prosentista 42 prosenttiin. Vuonna 2016 asumismenojen jäädyttämisellä tavoitellaan yleisen asumistuen osalta 15 miljoonan euron säästöjä ja tulosidonnaisuuden nostamisella 7:ää miljoonaa euroa. Eläkkeensaajien asumistuen kohdalla asumismenojen jäädyttäminen tarkoittaa 4,6 miljoonan euron summaa. Vuositasolla vuoden 2017 tasolle kun mennään, niin ollaan muutama miljoona euroa suuremmissa luvuissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

Muutama sisällöllinen asia. Ensinnäkin enimmäisasumismenojen jäädyttämisen vaikutukset. Nyt tehdyllä ratkaisulla ei vaikuteta asumistuen tasoon, vaan asumistuki säilyy ennallaan. Asumistuen taso ei kuitenkaan seuraa mahdollisia vuokrankorotuksia, jos asumismenot ylittävät hyväksyttävät enimmäisasumismenot. Hallitus on varautunut mahdolliseen toimeentulotukimenojen kasvuun, mikäli tarvetta toimeentulotuelle on tämän ratkaisun johdosta. Yleisen asumistuen enimmäismenojen jäädyttämisen arvioidaan lisäävän toimeentulotuen tarvetta ensi vuonna 5 miljoonalla eurolla.

Myös yleisen asumistuen perusomavastuuosuuden tulosidonnaisuuden nostamisella on osaltaan vaikutukset. Tulosidonnaisuuden nostaminen nostaa jonkin verran tukeen oikeuttettavan tulon ylärajaa. Toisekseen tällä ratkaisulla on vaikutus tämän hetken arvion mukaan 105 000 asumistuen saajan tukeen, ja sen arvioidaan vaikutukseltaan olevan 9 euron tasoa kuukausitasolla. Vaikutusarviointia on kyetty valmistelun aikana tekemään niin pitkälle, että pystytään tänään tietämään, että kaikista pienituloisimpien asumistuen tasoon tällä ratkaisulla ei ole vaikutusta.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on päättänyt yksimielisesti — ratkaisu, jonka valmistelua on hallituksen muodostamisesta lähtien eteenpäin viety, että eri asumistukijärjestelmät yhtenäistettäisiin — luopua eläkkeensaajien asumistuen yhtenäistämisestä yleiseen asumistukijärjestelmään. Ja vielä suurempaan sanottuna: eläkkeensaajien asumistukijärjestelmä siis säilyy.

22.21 Tuula Haatainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Syksyn budjettiesityksen osana hallitus esitti eläkkeensaajan asumistuen yhdistämistä yleiseen asumistukeen, joka olisi merkinnyt varsin mittavia menetyksiä pienituloisille eläkeläisille, jopa 200 euroa kuukaudessa olisi lähtenyt tililtä. Tätä asiaa käytiin moneen otteeseen läpi, ja meidän piti oppositiosta rautalangasta vääntää ja hakea laskelmat eduskunnan tietopalvelusta, jotta saatiin konkretia siihen, kuinka vakava vaikutus leikkauksella olisi ollut pientä eläkettä saavien ihmisten toimeentuloon.

No, tämä opposition rummutus ja eläkeläisten mielenilmaisut vihdoinkin sitten herättivät hallituksen, ja hallituksessa ryhdyttiin sitten esitystä korjaamaan. Ensimmäinen sitä leikkausta alennettiin, ja senkin jälkeen sitten käytiin keskustelua, ja loppujen lopuksi lehtitietojen mukaan sote-uudistuksen markkinamallin hyväksymisen kytkeytyttyä tämä esitys sitten vedettiin pois, eli eläkkeensaajan asumistuki säilyy tässä rinnalla. Ja samaan aikaan sitten sanottiin, että nyt eläkkeensaajan asumistukeen ei tule kohdistumaan enää mitään leikkauksia. Tästä olimme tietysti tosi tyytyväisiä ja iloisia siitä, että näin on tapahtunut.

No, nyt meni pari päivää, ja nyt on saatu sitten hallituksen esitys, jossa todetaan, että yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen enimmäisasumismenoja ei koroteta vuonna 2016 — on siis sanottu, että asia pysyy ennallaan. Näin tietysti, jos katsotaan sitä asumistukea, varmasti tapahtuu. Mutta tämä esitys, käsitykseni mukaan ja ilmiselvästi, leikkaa, vähentää, eläkkeensaajan asumistukea 4,6 miljoonalla eurolla vuonna 2016 ja vuositasona 9 miljoonalla eurolla. Eli siis se leikkaa sitä käteen tulevaa tuloa, jolla sitten eläkkeensaajan pitäisi pystyä ostamaan itselleen kaikki eläminen, ruoka, vaatteet, lääkkeet — lääkemenot tulevat kasvamaan — ja sillä pitää maksaa terveyskeskus- ja sairaanhoitomienot — näitä maksuja ollaan nyt korottamassa lähes 30 prosenttia. Siinä kaikessa, mitä elämiseen tarvitaan, se rahaosuus siis tulee nyt eläkkeensaajilla, ja myös tämän yleisen asumistuen piirissä olevilla, pienenemään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

Tässä hallituksen esityksessä, kun tämä nyt näin nopeasti on tullut, ilmiselvästi on jäänyt vähän kiireessä — varmaankin on jäänyt kiireessä — näitä vaikutusarvioita tekemättä, eli ne ovat edelleenkin laihat tässäkin esityksessä. Täällä esityksessä todetaan, että asumistuen enimmäismenojen korottamatta jättäminen vuonna 2016 lisää enimmäisasumismenot ylittävien tuensaajien määrää ja toimeentulotukimenoja. Ja kuten ministeri tässä arvioi, toimeentulotukimenot tulevat jollain tavalla nousemaan, mutta olisi hyvä tietää, mitä tämä käytännössä tulee tarkoittamaan. Tämä asia ei ole ollut käsittelyssä kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa eli tässä kuuluisassa Kuthanekissa, jossa sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön virkamiehet käyvät ministerin johdolla läpi aina kaikki esitykset, joilla on kuntavaikutuksia. Tätä nyt tässä ei ole tehty, ja varmasti kunnissa ollaan kiinnostuneita, paljonko tässä muun muassa toimeentulotukimenot tulevat kasvaamaan.

Hallituksen esityksen mukaan tämän enimmäismenoihin tulevan laskennallisen korotuksen pitäisi nyt ensi vuonna olla sitten 3,3 prosenttia eläkkeensaajilla ja 3,2 prosenttia yleisen asumistuen puolella. Ja tämä on nyt sitten se leikkaus, joka kohdistuu eläkkeensaajien asumistukeen, eli tämä tuki ei nouse siinä samassa tahdissa kuin asumismenot tulevat nousemaan.

Kysyisin: Onko ministeriössä nyt sitten tehty tarkempaa arviointia siitä, keitä nämä ihmiset ovat, joihin tämä leikkaus kohdistuu? Varsinkin nyt sitten eläkkeensaajissa on tätä huolta ja myös yleisen asumistuen puolella. Kuinka paljon heitä on? Ja kuinka suuria nämä heikennykset sitten voivat olla henkilöä kohti, ne maksimit ja minimi? Näiden kaikkien asioiden pitää olla eduskunnassa tiedossa ennen kuin näitä lakeja voidaan hyväksyä, ja toivon mukaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa — jo tässä käsittelyssä, jos mahdollista — saisimme tietoja siitä, mitä nämä vaikutukset sitten ovat. Ja valiokunnassa joudutaan sitten tätä asiaa käsittelemään.

Kaiken kaikkiaan täytyy sanoa, että eläkkeensaajiin (Puhemies koputtaa) ja pienituloisiin ihmisiin kohdistuvat leikkaukset ovat edelleenkin kohtuuttomia. Mutta toivoisin vastauksia näihin kysymyksiin. — Kiitos.

22.26 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Se, että eri asumistukijärjestelmiä ei yhdistetä, on kyllä iso riemuvoitto, ja kiitos siitä, että olette tässä asiassa perääntyneet. Erityisesti sen takia, että eläkeläisten tilanne pääsääntöisesti ei ole muuttuva vaan pysyvä tilanne, kun taas toisin yleinen asumistuki on tarkoitettu enemmänkin elämän eri kriisivaiheisiin ja se sitä kautta toivottavasti on väliaikainen järjestelmä, juuri sen takia, näiden järjestelmien tulee olla erilaisia.

Edustaja Haatainen kysyi näistä vaikutusarvioista, ja sitä minäkin tässä mietiskelen, koska niitä ei täällä nyt näy. Ministeri sanoi, että tällä ei vaikuteta asumistuen tasoon. No, faktisesti asia varmasti on juuri näin, mutta jos toimeentulotukimenot lisääntyvät, niin kuin tässä hallituksen esityksessä on todettu — ja kun pienituloisimmille ei synny tästä nyt lisämenetyksiä, niin he saavat toimeentulotukena sen osan, mikä sitten asumistuen määrässä on pienempi — kyllähän se silloin tarkoittaa sitä, että siinä ihmisen arjessahan merkittävää on se, mitä jää sen vuokranmaksun jälkeen käteen. Jos se asumistuki tulee tilille, siitä maksetaan vuokra, niin mitä jää käteen? Ja jos jatkossa vuokrien nousu toteutuu, niin silloinhan se tarkoittaa sitä, että käteen jää vähemmän, millä ostaa ruokaa. Tämä pitäisi tässä kyllä nyt pystyä selvittämään, koska kuitenkin on todettu, että asumistuen taso ei seuraisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

mahdollista vuokran nousua, jos asumismenot ovat korkeat, missä kaupungeissa, kuinka paljon tällaisia tuensaaajia on. Nämä meidän olisi syytä tietää.

22.28 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tässä istunnossa puheenvuoroja pitäneille sosialidemokraateille kiitoksia asiallisista puheenvuoroista, mutta yleisesti ottaen demareiden johto ei tässä asiassa kyllä tyylipisteitä ansaitse. Tämä asia tuotiin esille eilen kohdassa, joka ei tähän kuulu. Se vietiin julkisuuteen väittäen, että eläkeläisten asumistukea leikataan sittenkin, vaikka se ei pidä paikkaansa. Nämä ovat kaksi täysin erillistä hallituksen esitystä: se, että eläkeläisten asumistuki yhdistetään tavalliseen asumistukeen, ja sitten tämä, mikä nyt on käsittelyssä — kaksi täysin erillistä hallituksen esitystä. Ne on esitelty meille kansanedustajille, tiedotettu meille aivan normaalisti. Kysynkin, onko sosialidemokraattien ryhmäkansliassa jonkinlainen työnjohdollinen ongelma, jos teille ei tule tietoa hallituksen esityksistä ajoissa ja niitä ei pureskella teille, mitä ne tarkoittavat, mitä ne sisältävät, vaan teidän ryhmänne niin sanottu terävin kärki saa näistä asioista tietoa Twitterissä, kuten he itse ilmoittivat. Tämä on melkoinen ongelma, jos teillä näin on tilanne.

Noin yleisesti ottaen kyseenalaistaisin hieman SDP:n motiivin olla kiinnostunut näistä asumistukiasioista kovin paljon. Mehän tiedämme, että vuokrausbisnes on ay-liikkeelle hyvä bisnes. Ay-liike rahoittaa sosialidemokraattien vaalityötä. Puhutaan muutamien vuosien kuluessa kymmenistä miljoonista, mitä sieltä pystyttäisiin siirtämään rahaa melkoisen verovapaasti muun muassa sosialidemokraattien vaalityöhön. VVO on kova nostamaan vuokria. Kassa paisuu, voitot paranevat, ja vaalirahaa tulee. Kuka osti SDP:n realisoidun puoluetuomiston? Aivan sama yhtiö. Tätä kysymystä yritettiin esittää ammattiyhdistysliikkeelle. He eivät tähän asiaan suostu mediassa ottamaan kantaa. Harmi, kun edustaja Rinne ei ole täällä vastaamassa tähän kysymykseen. Ehkä poliittinen siipi voisi antaa tähän asiaan vastauksia.

22.30 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Tässä ei todella, kun rehellisiä ollaan, ole kysymys leikkauksesta, vaan tässä on laskentaperusteiden jäädytys. Sitä edellinen hallitus teki monissa asioissa, muun muassa kuntien valtionosuuksissa, joilla leikattiin, jos teidän sosialidemokraattien sanavarastoa käyttää, kuntien palveluita, ajettiin kuntataloutta ahdinkoon, mistä kaikkein heikko-osaisimmat kärsivät kaikkein eniten. Tässä ei todellakaan ole leikkauksista kysymys. Tämän vuoden talousarviossa eläkeläisten asumistukeen on varattu 530 miljoonaa, ensi vuoden talousarviossa 557 miljoonaa eli 27 miljoonaa enemmän ensi vuonna kuin tänä vuonna. Jos tätä päätöstä ei tehtäisi, niin olisi 4,6 miljoonaa enemmän tuo määräraha. Mutta leikkaus ei ole siis kysymyksessä, vaan kasvu, joka tulisi kustannusten noususta, on tämän 4,6 miljoonan arvoinen, ja se jää pois. Tämä on totta kai ikävää, että näin tapahtuu, mutta kyllä tätä nyt on julkisuudessa aivan hirveästi liioiteltu. Jos minun laskelmani oikea on, niin sain sen tuloksen, että runsaat 30 euroa vuodessa ensi vuonna menettää siitä, että ei saa sitä, siis eläkkeensaajan asumistuki ei alene, mutta sitä kasvua ei tule vuositason runsasta 30:tä euroa. No, toimeentulotuen kautta tietysti sen sitten saa, jos tilanne on niin vakava, mutta ei tätä pidä nyt rehellisyyden nimissä maalata niin synkäksi.

Ministeri Mäntylälle on annettava erinomaiset kiitokset siitä, että hän (Puhemies koputtaa) torjui ryhmämme tuella tämän pahimman leikkauksen, joka oli pohjissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

22.33 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Usein sanotaan, että oppositiosta ei voi vaikuttaa, mutta nyt on nähty tämän syksyn aikana, että hallituksella on monissa kysymyksissä tällainen kolmen P-kirjaimen sääntö: ensin päätetään ja sitten pohditaan ja lopuksi perutaan. Se viimeinen P-kirjain on erittäin hyvä asia, jos tarpeen tullen pystytään katsomaan uudestaan päätöksiä ja tekemään ikään kuin oikeudenmukaisempia päätöksiä. Tosiaan tästäkin kysymyksestä oppositiosta nousi valtava paine hallituksen tueksi, sanotaanko näin. Vihreiden Outi Alanko-Kahiluoto oli täällä ensimmäinen allekirjoittaja ja hankki tietopalvelusta laskelmat. Ne varmaan toivottavasti auttavat myös teitä tässä asiassa.

Mutta tahdon kuitenkin kysyä vielä siitä — ministeri Mäntylä on aivan oikein tänään puhunut monista asioista, mutta tiedustelen vähän sitä — että kyllä se varmaan hieman herättää epäilyksiä, jos ministeriön sivuilla puhuttiin eilen suoraan leikkauksista, otsikko korjataan, sisältö pysyy samana ja puhutaankin vain uudistamisesta. Onko tässä ministeri ja ministeriö kahdella eri raiteella? Voitteko hieman avata, mistä tämä johtuu? On varmaan aika ymmärrettävää, että tämäntyyppinen sekaannus aiheuttaa kysymyksiä, joita me täällä käymme läpi.

Edustaja Kankaanniemi toi aivan oikein esiin sen, että kun puhutaan jäädytyksestä, niin se ei ole aivan suora leikkaus, mutta se, mikä on lopputulos, on aivan suora leikkaus. Kun hallitus esittää, että eläkkeensaajan asumistukeen vaikuttavat asunnon lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannukset, keskimääräiset asumismenot sekä asumismenojen enimmäismäärät pidetään vuonna 2016 samoina kuin tänä vuonna, se tarkoittaa suoraa leikkausta. (Puhemies koputtaa) Kun tulot eivät vastaa elinkustannusten nousua, se tarkoittaa leikkausta. Niin viime vaalikaudella kuin myös nytten kyse on leikkauksesta.

22.35 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Olipa kummallinen puheenvuoro edustaja Mäkelältä. Minä pistän sen nyt kuitenkin myöhäisillan ja väsymyksen piikkiin. Täällä on esitetty asiallisia kysymyksiä, ja tulee mieleen, että hyökkäys on paras puolustus silloin, kun muuten ollaan heikoilla. Minä olen huolissani eläkeläisistä ja pienituloisista, ja siksi olen nämä omat kysymykseni esittänyt. Sitten pitää sanoa, että pata kattilaa soimaa. Pyydän, että edustaja Mäkelä nyt lukee vielä ihan uudemman kerran tämän hallituksen esityksen ja sieltä nimenomaan lakiehdotuksen kohdan 2, joka on laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 54 §:n väliaikaisesta muuttamisesta, jossa myöskin todetaan, että lämmitys-, vesi- ja kunnossapitokustannuksia, keskimääräisiä asumismenoja ja asumismenojen enimmäismääriä koskevat euromäärät ovat vuonna 2016 samat kuin vuonna 2015. Teknisesti ei leikata, mutta käytännössä kyllä. Tämä tarkoittaa sitä, että ihmisten arjessa, arkielämässä, jos rahaa menee enemmän asumiskuluihin, vähemmän jää lääkkeisiin, vähemmän jää ruokaan ja muihin tarpeisiin, joten ei tässä nyt kannataisi tulla ihan vain suin surmin suuta soittelemaan, kun pitäisi perehtyä asiaan.

Kysyisin vielä ministeriltä tästä 2 prosentin nostosta, joka siis nyt tehdään tänne perusomavastuuseen. Mitä tämä käytännössä tarkoittaa, koska tämä perusomavastuuhan tulee nyt niistä tuloista? Voisitteko avata tätä vähän tarkemmin?

22.37 Tuula Haatainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kysyisin nyt ministereiltä siitä, kun molemmat ministerit ovat paikalla — kiitos siitä, että olette paikalla tähän aikaan illasta tämän tärkeän asian äärellä — että kun nyt tämän pitkän prosessin, syksyisen prosessin, lopputuloksena oli se, että hallitus tuli järkiinsä ja sitten päätti tästä eläkkeensaajien asumis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

tuen leikkauksesta luopua — sen jälkeen, kun me oppositiossa nostimme sen esille, tehtiin selvitykset ja käytiin tämä keskustelu — niin sitten meni pari päivää, ja tämä esitys on jälleen meillä edessä. Tästä sanottiin, että tämä ei ole leikkaus, mutta kun täällä tulee kohdistumaan eläkkeensaajiin vuositasolla 9 miljoonan euron säästöt, niin se tarkoittaa sitä, että kun näitä enimmäismääriä ei nosteta, niin käteenjäävä tulo eläkkeensaajalla, se raha, jolla ostetaan vaatteet, ruoka ja lääkkeet, tulee pienenemään, ja se on leikkaus.

Eli minä toivoisin, arvoiset ministerit, että puhutaan sitten asioista asioiden nimillä, olkoon iso leikkaus tai pieni leikkaus, mutta ei väitetä, että ei tule leikkausta, kun tämä esitys kuitenkin leikkaa yleistä asumistukea ja eläkkeensaajien asumistukea. Pyytäisin nyt, että voisimme saada vastauksia siihen, kuinka ja miten tämä kohdistuu. Keitä eläkeläisiä tämä tarkoittaa ja kuinka suurella summalla? Tätä ihmiset odottavat, ja heillä on oikeus tietää myös, mikä on tämä vaihe nyt tässä episodissa.

22.38 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Aallolle totean ja muillekin, että kävin läpi tämän asumistukien yhdistämiskysymyksen ja sen, kun hallitus luopui tästä eläkkeensaajien asumistuen leikkausta merkinneestä esityksestä, mistä se lähti. Edustaja Mäkipään kanssa teimme tämän kirjallisen vetoomuksen. 16. elokuuta lähetimme sen ministeri Mäntylälle, Soinille, Lindströmille ja Niinistölle ja vetosimme, että tämä muutos tehdään. Teksti on tässä. Siitä, osaltaan siitä, ja ministeri Mäntylän hyvin ansiokkaasta työstä seurasi se, että hän ajoi asiaa, ja näin tästä kohtuuttomasta uudistuksesta luovuttiin ja eläkeläiset voittivat. Välikysymyksellä ei siinä ollut merkitystä, se tuli niin myöhään, että sillä ei ollut siinä yhtään mitään käytännön merkitystä. (Pia Viitasen välihuuto) — Totta kai te teitte monista leikkauksista välikysymyksiä, mutta ne raukesivat tyhjiin. Tässä meidän taistelumme, perussuomalaisten eduskuntaryhmän ja erityisesti ministeri Mäntylän työ tuotti tuloksen, joka on eläkeläisille erittäin positiivinen.

Mitä sitten tulee tähän esitykseen, tämä totta kai, me myönnämme, merkitsee tulojen pientä menetystä, 2—3 euron menetystä per kuukausi (Eero Heinäluoma: Rehellinen mies!) keskimäärin ensi vuonna eläkeläisille. Heillä on mahdollisuus tietysti siihen saada korvaus. Mutta tämän isommasta tässä ei ole kysymys, ja leikkauksesta tässä ei ole kysymys. (Touko Aalto: Jäädytys on leikkaus!) Tämän vuoden taso säilyy jokaisella eläkeläisellä, joka asumistukea saa, ja perusteet pysyvät ennallaan.

22.40 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Olen täällä sen takia, että minäkin uskoin, että tämä eläkeläisten asumistuen leikkaus on poistettu, vedetty takaisin. Olen siitä monille eläkeläisille kertonut, että tällainen aikaansaannos on, ja he ovat olleet tähän tyytyväisiä. Nyt sitten tässä ilmeni eilispäivänä — eilispäivänä se oli — että siellä on kuitenkin sitten leikkaus asumistukeen, josta nyt sitten on osoittautunut, että sitä ei saa sanoa leikkaukseksi, että jostain tulee vaan rahaa enemmän valtiolle ja vähemmän eläkeläisille, mutta se ei ole leikkaus. Pääministeri Lipponen sanoi aikoinaan, kun hän oli liikkeellä, että leikkaus on leikkaus ja leikkauksista pitää puhua eikä säästöistä. Nyt on auki se, onko tämä leikkaus vai säästö.

Enemmän minua oikeastaan nyt kiinnostaa myös sitten tämän asian moraalinen puoli: tiesikö ministeri Mäntylä, kun hän kertoi, että eläkkeensaajan asumistuen leikkaus on peruttu, että tämä leikkaus on kuitenkin tulossa? Se on pienempi, se on selvä, mutta tiesittekö silloin, kun sanoitte, että eläkkeensaajan asumistukea ei leikata, että tällainen leikkaus tänne tulee eduskuntaan? Ja haluaisin kuulla, mitä ovat nämä vaikutukset niille, joita tämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

koskee. Tämähän ei koske kaikkia, koska eivät kaikki ole tilanteessa, että heidän asumisenonsa ovat siellä enimmäisrajalla. Mutta usein on niin, että ne, joiden menot ovat siellä enimmäisrajalla, ovat kaikkein vaikeimmassa asemassa, ja nämähän ovat hyvin pienituloisia ihmisiä, jotka tätä rahaa saavat. Ei siellä tuhansien eurojen eläkeläisiä kyllä ole. Joten olen sen takia täällä, että saisin ministereiltä vastauksia. Periaatteessa en kannata sitä, että näin tärkeitä ihmisten elämään vaikuttavia asioita käsitellään yömyöhään, (Juha Rehula: Se on teidän valintanne!) mutta kai tämä on pakko hyväksyä näin, joten jään odottamaan vastauksia.

22.42 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä minäkin olin eilen hyvin hämmästynyt siitä, että kun samaan aikaan täällä me olimme hyvin tyytyväisiä siitä, että tämä kohtuuton asumistuen leikkaus eläkkeensaajille oli peruttu, olimme iloinneet siitä, että eläkeläiset olivat olleet aktiivisia ja että oppositio oli välikysymyksen tehnyt ja että sitten kuitenkin näytti siltä, että nyt olemme onnistuneet tämän vääryyden estämään, niin oli hyvin hämmäntävää aidosti se, että kun täällä keskustelimme, niin sitten yhtäkkiä kävi niin, että edustaja Heinäluoma luki Twitteriä ja sitten Twitterin kautta huomattiin tämä ministeriön tiedote, että itse asiassa eläkkeensaajien asumistukea ollaan toisella kädellä sitten samana päivänä leikkaamassa.

Meistä oli kohtuuton tilanne se, että samaan aikaan ministeri Stubb oli täällä käynyt kertomassa, että nyt tämä perutaan täydentävässä talousarvioesityksessä, mutta ei voitu sanoa, että samana päivänä valtioneuvosto oli pitänyt kokouksensa, istuntonsa, ja päättänyt sitten tästä lakiesityksestä, jossa eläkkeensaajien asumistukea oikeasti tosiasiasa leikataan. Miten tämä on mahdollista, ja miten voi olla niin, että ikään kuin tämmöinen piiloleikkaus tulee ilman, että siitä erikseen eduskunnalle samassa yhteydessä kerrotaan? Se hämmäntää, puhemies, todella paljon.

22.44 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Tämä on todella, niin kuin edustaja Mäkelä sanoi, aivan eri asia kuin asumistukijärjestelmien yhdistäminen. Se vedettiin pois, ja sen ministeri kertoi. Sitten tuo oli meillä ilman muuta tiedossa, että tulee sen aukon täyttöoperaatio, tavalla tai toisella. Tämä toki ei ollut esillä, ainakaan minun tietojeni mukaan, eikä valtiovarainvaliokunnassa meille siitä kerrottu rehellisesti. Mutta näin nyt on todettava: että tämä on eri asia.

Varmaan edustaja Heinäluoma odottaa pientä historiakatsausta, ja se on nyt lyhyen kaavan mukaan. Vuoden 2000 vaiheilla, kun oli valtakunnan talous erinomaisessa kunnossa ja oli sosialidemokraateilla suurin eduskuntaryhmä ja pääministerinä Lipponen, kansaneläkkeen pohjaosaa leikattiin varsin pientä eläkettä saavilta. He olivat pitkän elämäntyön matalapalkka-aloilla, esimerkiksi myyjinä ja vastaavissa töissä olleina, tehneet työtä yhteiskunnan hyväksi, maksaneet Kela-maksunsa ja eläkemaksunsa. Ja te siinä tilanteessa, hyvän talouden aikana, leikkasitte heiltä kansaneläkkeen pohjaosan pois juuri tällä samalla menettelyllä: korotuksia ei annettu, vaan leikattiin aina pois, kolmena vuonna monelta kymmeneltätuhannelta kahteen kertaan se meni. Näin te teitte, ja nyt meillä on todella vakava taloudellinen tilanne, ja nytkin tapahtuu jotakin tällaista, että kosketaan perusetuuksiin. Se on ikävää, mutta tilanne on nyt kyllä aivan toinen kuin teidän arvovalintanne pohjana oli silloin 15 vuotta sitten.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

22.45 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Täällä kun on monta kertaa aina sanottu, että ministeri se ja se ei ole paikalla, niin nyt täytyy todeta, että harmi, kun edustajat Heinäluoma ja Viitanen eivät olleet paikalla, kun tätä keskustelua käytiin äsken.

Siinä keskustelussa minä esitin ihmettelystäni siitä, miten on mahdollista, että sosialidemokraattien ryhmäkanslia ja ryhmän johto eivät ole yhtään kartalla siitä, mitä eduskunnassa käsitellään. Eduskunnalle tuodaan tiedoksi hallituksen esitys, hallituksen esitys 1, hallituksen esitys 2, teillä ei ole tietoa, mitä täällä käsitellään. Te sanotte lukevanne Twitteristä näitä asioita. Onko Twitter eduskunnan jonkinlainen tiedotuskanava? Käsitykseni mukaan näin ei ole.

Mitä tulee siihen, mitä Heinäluoma sanoi asioiden esittelystä turuilla ja toreilla, antaisiin siihen käytännön ohjeen: Kannattaa esitellä vain sellaisia saavutuksia, jotka ovat omia. Silloin tietää, mistä puhuu. Jos puhuu muiden saavutuksista, voi tulla sellainen tilanne vastaan, ettei tiedä enää, mitä kommentoi, ja joutuu noloon tilanteeseen. Ei kannata mennä näin.

22.47 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Tiedustelen, missä vaiheessa ministerit vastaavat näihin kysymyksiin, että on mahdollisuus jatkaa keskustelua, ettei käy niin, että tämä keskustelu loppuu ennen kuin vastaukset saadaan. (Eduskunnasta: Saa loppua!) — No ei, sitähan vartenhan kai ministerit täällä ovat, että he kuuntelevat keskustelua ja vastaavat kysymyksiin, kun olisi hyvä, että saisi nyt vastauksia, että sen jälkeen olisi sitten mahdollisuus jatkaa, jos ne antavat aihetta jatkokysymyksiin.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ministerit saavat heti puheenvuoron, kun he sitä pyytävät.

22.47 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minäkin toivon, että ministerit nyt vastaisivat, kun kysymme täällä, mistä tässä oli kysymys ja miksi tämä leikkaus tehdään ja miksi samaan aikaan hallitus kovin kovaan ääneen kertoo siitä, että nyt se on perunut tämän hyvin väärän asumistuen leikkauksen eläkkeensaajilta, mutta te ette kertoneet, että samaan aikaan te olette tekemässä uutta lakiesitystä, joka oikeasti leikkaa eläkkeensaajien asumistukea. Miksi tämä kävi näin? Tämä on hyvin hämmentävää.

Ja edustaja Mäkelälle tiedoksi, että kyse Twitter-viestin aikana oli nimenomaan hallituksen istunnosta. Samana päivänä, kun he täällä kertovat, että perutaan, he ovat toisaalla tehneet päätöksen, että hei, otetaankin sitten toisella kädellä pois. Eikö olisi kohtuullista, että se kerrotaisiin eduskunnalle?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten oli ministereitten vastaukset. — Ensiksi ministeri Mäntylä, 2 minuuttia.

22.48 **Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä:** Anteeksi, kuinka kauan? En kuulut.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: 2 minuuttia.

Joo. — Arvoisa puhemies! Minun täytyy nyt oikeastaan kysyä täältä oppositiolta: onko teillä nyt joku erityinen tarve lietsoa tässä tällaista epämääräistä paniikkia ja vääristää tätä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

asiaa siitä, mikä tässä nyt oikein on tämä totuus? Koska te tiedätte nyt aivan hyvin tämän asian, eli että tässä on kysymyksessä niin sanottu jäädytys. Ja jos nyt mennään sitten tuolle viime kaudelle, niin te tiedätte ihan hyvin, mitä tarkoittaa, kun joku jäädytetään jollekin tasolle tietyksi ajanjaksoksi. Miten te kutsutte itse niitä teidän jäädytyksiänne, olivatko ne leikkauksia? (Välihuutoja) — Ne olivat leikkauksia. Minä kutsun tätä jäädytykseksi. Minä katson, että se jäädytetään tälle tasolle. Enimmäisasumismenot jäädytetään tietylle tasolle. Eli se on 4,6 miljoonaa euroa kyllä, mikä siitä silloin ei... Minä kyllä myönnän tämän aivan näin rehellisesti.

Se on sitten toinen asia, mikä teidän... Toivoisin, että kun te nyt täällä sitten lietsotte ja muistatte sitä omaa kunniaanne ja mainettanne tässä asiassa nostaa esiin... Minä olen sanonutkin, että minulle on aivan sama, kuka sen kunnian siitä vie, että näitä järjestelmiä ei yhdistetä. Minusta on tärkeintä se, että niitä ei yhdistetä, koska me puhumme silloin semmoisista summista, jos ne olisi yhdistetty, että ensi vuonna 20 miljoonaa ja seuraavilta vuosilta noin 60—65 miljoonaa euroa eläkeläisiltä pois. Nyt me puhumme 4,6 miljoonasta eurosta. Ja tässä on kysymys nimenomaan siitä, että me jäädytämme nyt tämän vuoden tasoon nämä tietyt enimmäisasumismenot.

Tämä on nyt semmoinen asia, että minä toivoisin myöskin teiltä tähän keskusteluun oikeastaan hiukan sitä semmoista näkemystä siihen, että kun te kuitenkin haluatte... Tai mistä teidän huolenne nyt tässä kumpuaa eniten: siitä, että te nyt joudutte perääntymään tällaisesta oman kunnianne hakemisesta, vai siitä, että teillä on nyt aito huoli jostain? (Välihuutoja) Koska tämä muutos ei tule tarkoittamaan sitä, että yksikään eläkeläinen joutuisi muuttamaan pois kodistaan. Se on aivan varma asia.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri Rehula, 2 minuuttia. — Olkaa hyvä.

22.50 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa rouva puhemies! Aivan niin, kohtuullista olisi, että kykenisi tätä keskustelua käymään, että ei luultaisi mitään, toisekseen, että kuunneltaisiin toinen toisiamme. Kolmanneksi, kun täällä useita kysymyksiä esitettiin lähtien siitä, millaisia vaikutuksia tällä tehdyllä ratkaisulla on, ne on kirjoitettu tähän hallituksen esitykseen lähtien siitä, mihin tämä ratkaisu pohjautuu. Täällä ihan selkeällä suomen kielellä lukee. Kaivoin vielä esiin hallitusohjelmankin, joka on se biblia, jota vastuuministerit joutuvat, saavat, pääsevät noudattamaan. Lähdetään tästä. Toisekseen olisi kohtuullista, että edes yritettäisiin kuunnella toinen toisiamme. (Pia Viitanen: Samaa mieltä!)

Myös minä olen ollut eilen lähes sosiaalisen median varassa. Olihan se jonkunnäköinen uutinen illalla, kun täällä on käytetty eduskunnan työskentelytapojen, ainakin ihan normaalityöskentelyn, vastaisia menettelytapoja tilanteessa, jossa täällä on ministeri kertonut, että eläkkeensaajien asumistukijärjestelmän yhdistämisestä yleiseen asumistukijärjestelmään luovutaan. Minä en kanssa kaipaa yhtään mainetta enkä kunniaa, ottakaa oppositio se ihan rauhassa. (Hanna Mäntylä: Kyllä, just niin!) Minua ministerinä sosiaali- ja terveystoimistossa kiinnostavat eniten ne ihmiset, joitten leivästä on kyse. (Hanna Mäntylä: Kyllä! — Eduskunnasta: Sama täällä! — Hanna Mäntylä: Ei se tunnu siltä!) Toisekseen, jos tämä esitys tuli yllättäen, olen pahoillani siitä omalta osaltani. Jos on yhtään perehtynyt siihen aineistoon, jota hallitus käyttää, niin ei tämän nyt ihan pyytämättä ja yllättäen pitänyt tulla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

Kolmas asia, arvoisa valiokunnan puheenjohtaja: Tämä on ihan normaali prosessi, jossa hallituksen esitys on eduskunnassa. Täällä on tämänhetkiset vaikuttavuusarviointit parhaan tiedon mukaan. Jos olisitte kuunnelleet minun puheenvuoroni, niin olisin kertonut lisää. Tämä on nyt valiokunnan käsissä, ja valiokunta selvittää lisää.

22.53 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Kyllä ihan vilpittömästi yritän ymmärtää, mitä tässä on tapahtunut, miksi tämä tehdään, ja sen takia kysyin teiltä, ministeri Mäntylä: Olitteko te tietoinen, että tämmöinen — jota ei kutsuta nyt teidän kielenkäytössänne leikkaukseksi — jäädytys tulee, joka kuitenkin säästää valtion menoja vajaat 5 miljoonaa euroa ensi vuonna ja myöhempinä vuosina vajaat 10 miljoonaa? Tiesittekö silloin, kun sanoitte, että tämä asumistuen leikkaus eläkkeensaajilta peruutetaan, että tämä kuitenkin tulee? Sehän oli minun kysymykseni. Minusta siihen on vastaus: joko tiesitte tai ette tiennyt. Toinen kysymys oli, kuinka monta henkeä tämä tulee koskemaan ja minkä suuruisia nämä ovat näiden henkilöiden kohdalta. Pyydän, että vain sanotte sen tässä. Jos se löytyy jostain paperista, niin aina parempi, mutta ei kai nyt ole mitään estettä sanoa, kuinka moni henkilö ja kuinka paljon on tämä leikkaus, jota ei saa kutsua leikkaukseksi.

22.54 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Voi tietenkin olla niin, että kun eilen kutsuimme sitä piiloleikkaukseksi, niin se on kyllä kuvaavaa. Oli termi mikä hyvänsä, se on konkreettisesti ja oikeasti pois eläkkeensaajan rahapussista, ja tästä on kyse. Jos käy niin, että valtio saa yli 4 miljoonaa lisää tuloja, niin jostainhan ne tulevat. Tässä tapauksessa ne tulevat tästä järjestelmästä; eläkkeensaajille ne tulisivat muuten. Tästä on kysymys.

Nyt mielestäni tilanne on sellainen — ministeri Mäntylä, jos kuuntelette — että kun eduskunta täällä nyt kysyy, tiesittekö tästä, kuinka montaa tämä koskee, kuinka suuri menetys, niin kun te varmasti ministeriössä tiedätte sen, kuinka montaa tämä koskee ja kuinka suuri menetys, voisitteko ystävällisesti kertoa meille sen, kun kysymme.

22.54 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Minusta on hyvin perusteltua, että täällä puolin ja toisin pyydetään edustajia, ministeriä kuuntelemaan ja vastaamaan toinen toisilleen arvokkaasti. Siksi toistan omat kysymykseni, mihin en saanut vielä vastauksia. Ehkä tulee vähän myöhemmin. Kysyn vähän tarkemmin: Minkä takia eilen sosiaali- ja terveysministeriön tiedotteessa lukee: "Hallitus esittää säästöjä yleiseen asumistukeen ja eläkeläisten asumistukeen"? Minkä takia tällä hetkellä tosiaan vastaava otsikko kuuluu: "Hallitus esittää asumistukien enimmäisasumismenojen jäädyttämistä ensi vuodelle"? Mistä moinen otsikon vaihto? Minulle on aina ollut täysin selvää se, että ihan sama, onko päätös tehty viime vuonna, viime vaalikaudella vai koska, jäädytys tarkoittaa konkreettisesti tulojen leikkaantumista. Se on leikkaus.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten oli ministeri Rehula ja ministeri Mäntylä, ei ole väliä, kumpi ensin.

22.57 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Aallon aivan asialliseen kysymykseen vastaus: Valitettavasti joudun vastaamaan toteamalla, että nämä ovat ministeriön sisäisiä asioita, ja meillä on tähänkin aihepiiriin liittyen keskusteltavaa niin ministereiden kesken kuin sitten sen kannalta, onko kaikki mennyt ministeriön sisäisten prosessien näkökulmasta oikein. Tällaisissa asioissa jos missä, missä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

herkkyydet ovat suuria, missä puhutaan arjesta, missä puhutaan leivästä, missä puhutaan — niin kuin, edustaja Salonen, puheenvuorossanne kummallakin kerralla totesitte — siitä, että arjessa pärjätään, ponnistuksen pitää mennä kerralla lankulle, on se sitten kuinka negatiivinen asia tahansa. Ja tällainen arvoton näytelmä, jota eduskunnan salissa on käyty viimeisen vuorokauden sisällä näiltä osin, ei minusta osoita sitä arvostusta, jota minun käsittääkseni pitäisi olla tilanteessa, jossa ihan aidosti puhutaan kaikkein pienituloisimmista suomalaisista.

Ja edustaja Viitanen, te sanoitte, että valtio saa 4 miljoonaa lisätuloja. Nyt ollaan jäädytämässä asumistukijärjestelmien perusteet vuoden 2015 tasolle. Hallituksen esityksessä on kerrottu, mikä on se euromäärä, jolla eivät menot kasva vuonna 2016. Minä haluan olla tässä tarkka, koska meitä ministereitä ja hallitusta on nyt syytetty epätarkkuudesta.

Totean vielä kerran sen, että valiokunta saa kaikki tarvitsemansa selvitykset, hallituksen esityksen valmistelun, monenkin mutkan kautta, koska tässä on ollut erilaisia vaiheita, joissa on oltu yhdistämässä eläkkeensaajien asumistukea yleiseen asumistukeen. Tämähän on kerrottu täällä eilen: eläkkeensaajien asumistukijärjestelmää ei yhdistetä yleiseen asumistukeen, vaan nyt edetään erillisillä asumistukijärjestelmillä (Puhemies koputtaa) eteenpäin.

22.58 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä: Arvoisa puhemies! Tähän on hyvä jatkaa asiaa tästä prosessista, miten tämä on edennyt sosiaali- ja terveysministeriössä tämän syksyn aikana, mutta jos sallitte, niin minä myöskin hiukan kerron siitä, koska se varmaan ehkä vähän avaa teille sitä ongelmallisuutta, joka tähän on sisältynyt. Tämä ei ole ollut mikään helppo harjoitus, ja hallitus on tehnyt tästä päätöksen. Täällä nyt vihjailtiin eräässä puheenvuorossa, miten se päätös olisi syntynyt, että nämä peruutetaan. Kaikenlaisia vihjailuja tietysti politiikassa aina liikkuu ja kulkee. Mutta tämän eteen on tehty ministeriössä koko syksy töitä. Siellä on koko syksy tehty töitä sen eteen, että me löytäisimme tähän inhimillisen ratkaisun. Siitä kiitos kollega Rehulalle ja koko ministeriön virkamieskunnalle. Me olemme miettineet, miten me voisimme tämän tehdä inhimillisesti, ja lopulta hallitus on päätnyt siihen, että näitä ei yhdistetä.

Tämä 4,6 miljoonaa on ollut siellä alkuperäisen esityksen pohjassa, kyllä, ja siitä on käyty keskusteluja tämän päätöksen jälkeen, miten sen kanssa sitten toimitaan. Sen kanssa on jouduttu tekemään se päätös, että se pidetään siellä pohjassa — tai sitä pohjaahan ei enää ole, koska sitä esitystä ei ole — ja silloin on katsottu, että koska se tulee myöskin yleiseen asumistukeen, tämä tismalleen sama jäädytys, se kohtelee kaikkia asumistuen saajia oikeudenmukaisesti, on se yleinen asumistuki tai on se eläkkeensaajien asumistuki. Eli tämä ei ole mikään yksinkertainen harjoitus, johon on kyllä- tai ei-vastauksia. Te pitkän linjan kokeneina poliitikkoina tiedätte varsin hyvin, miten paljon nämä asiat vaativat työtä, ja ne vaativat eri ministeriöissä virkamiehiltä tosi paljon.

Näistä vaikutusarvioinneista: kyllä, niitä on myöskin tehty erittäin paljon ja niitä on pohdittu, ja valiokunta ihan varmasti saa kaiken tarvitsemansa (Puhemies koputtaa) tiedon kyllä käyttöön.

23.00 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tämä vähän moniselitteinen vastaus minulle sitten kuitenkin antoi sen vastauksen, että te, ministeri Mäntylä, tiesitte, että tämmöinen leikkaus sieltä on tulossa, silloin kun te sanoitte, että eläkeläisten asumistuen leikkaus on peruutettu. Tehän kerroitte, että tätä on pitkään... (Juha Rehulan välihuuto) — Minä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

ajattelin, että jos te itse vastaatte, niin aina parempi, ei tarvitse tulkita. — Mutta näinhän te taisitte sanoa, että tätä on pitkään valmisteltu. Ymmärsin, että asumismenojen enimmäisrajaleikkaus tähän pakettiin tulee ja sitä perustellaan sillä, että leikataan muilta köyhiltä eli niiltä, jotka ovat työttöminä tai töissä ja joilta viedään sitten tämä runsas 20 miljoonaa euroa. Mutta se on tärkeätä tietää, kun kerrotaan jotakin, tyyppiä että eläkeläisten asumistuen leikkaus on peruttu, onko niin, että se on todella peruttu, vai onko niin, että siitä osa tulee toisessa muodossa.

Kun tästä eilisestä päivästä puhuttiin, josta en nyt oikein ymmärrä ministeri Rehulan eduskunnalle antamaa arvosanaa, niin sehän lähti liikkeelle siitä, että eduskunta oli siinä käsityksessä, että eläkeläisten asumistuen leikkaus on peruttu, (Eduskunnasta: Kyllä!) minkä ministeri Stubb täällä kertoi, ja sitten osoittautuikin yhtäkkiä, että siellä on tämä leikkaus, jota ei siis saa kutsua leikkaukseksi mutta joka on jäädytys ja joka säästää valtion menoja ensi vuonna vajaan 5 miljoonaa euroa. Sitten kun sitä kysyttiin täällä hyvin vilpittömässä mielessä, mitä tämä tarkoittaa, niin kukaan ei tiennyt tästä asiasta yhtään mitään, ei myöskään yksikään hallituspuolueen edustaja eikä yksikään perussuomalainen. Kaikki olivat vilpittömän hämmästyneitä.

Mutta sitten palaan vielä tähän kysymykseen. Ei tästä nyt ihan sillä selvitä, jos hallituksella on täällä olemassa esitys, tällainen jäädytys tai leikkaus, jota ei saa sanoa leikkaukseksi, että kerrotaan valiokunnalle, kuinka montaa ihmistä se koskee. Täytyyhän teillä nyt olla siellä pöydällä se lukema, kuinka montaa tämä koskee ja kuinka paljon se on keskimäärin. Tämä on senkin takia tärkeä kysymys, että täällä on tämänkin illan aikana peräänkuulutettu (Puhemies koputtaa) oppositiolta tällaisia laskelmia.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan kaksi puheenvuoroa tässä ensiksi, ja sen jälkeen ministerit vastaavat.

23.02 Tuula Haatainen sd (varsinainen puheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Rehula kyllä tämän yleisen asumistuen osalta kävi läpi nämä luvut, mitkä täällä papereissakin ovat, mutta tämän eläkkeensaajan asumistuen osalta varmasti kyllä valiokuntaan jää vielä selvitetävää siitä, miten nämä tulevat kohdistumaan, ja siihen minun kysymykseni myös kohdistui.

Olen myös todennut puheenvuoroissani, että olen todella tyytyväinen ja henkilökohtaisesti myös kiittänyt siitä, että yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen yhdistämisestä luovuttiin. Se oli hyvä asia. Mutta tämä esitys tuli kyllä sitten yllätyksenä. Sen terminologian, mitä käytetään, pitää olla selkeää, koska nyt tämän nykyisen lain mukaanhan aina asetuksella erikseen päätetään siitä, mikä on se perusomavastuu ja mitkä ovat asumistuen enimmäismenot. Eli nyt kun tässä luovutaan näistä asumistuen enimmäismenojen korottamisista, jotka vuosittain on tehty, niin se tulee tarkoittamaan sitä, että käteenjäävä raha pienenee, koska asumismenot nousevat ihmisillä. He tulevat saamaan näin ollen suhteessa nouseviin asumiskustannuksiin vähemmän asumistukea — kuinka paljon, ne summat ovat sitten eri asia. Voi olla, totta kai, että tämä leikkaus tulee olemaan pienempi kuin olisivat nämä yhdistämiset yhdessä tienneet. Joka tapauksessa terminologiassa kannattaa olla tarkkana, mutta valiokunnassa me tähän palaamme.

23.04 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minä toivon, että me olisimme voineet jo tänä iltana saada eduskunnalle tämän tiedon. Se olisi mielestäni ihan kohtuullis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

ta, koska uskon niin, että jos hallitus tällaisia esittää, niin se silloin tietää sen, kuinka monta tämä koskee ja kuinka paljon tämä on keskimäärin, varsinkin nyt tässä hyvin poikkeuksellisessa tilanteessa, kun samaan aikaan hallitus on kovalla äänellä kertonut, että nyt me perumme asumistuen leikkaukset. Tämä on se fakta, tässä tilanteessa me olimme eilen: ministeri Stubb oli tullut esittelemään täydentävän talousarvioesityksen, jossa kerrottiin, että eläkkeensaajien asumistuen leikkaus perutaan, ja samaan aikaan hallitus on tehnyt päätöksen, jolla tosiasiasa — en nyt tiedä sitten, jos ei saa sanoa leikkautuu, sanotaanko sitten vaikka "jäätty" tai mitä termiä ikinä käytetään. Emme me täällä, ministeri Mäntylä, itsellemme hae oikeutta, me haemme eläkkeensaajille oikeutta. Ja jos tosiasia on se, että tässä käytännössä leikkautuu asumistuki, niin miksei sitä voi sanoa? Ja varsinkin kun näin on, niin sitten täytyy kyllä tietää vastaus eduskunnalle esittää jo tässä istunnossa, kuinka montaa tämä koskee ja mitä se on keskimäärin. Nämä yksinkertaiset vastaukset me haluaisimme tietää. Ne kuuluu meidän tietää, eläkkeensaajien kuuluu ne tietää.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten on ministereitten vastaukset.

23.05 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on päättänyt, että yleistä asumistukijärjestelmää ja eläkkeensaajien asumistukijärjestelmää ei yhdistetä. Toistan, arvoisa rouva puhemies: hallitus on päättänyt, että eläkkeensaajien asumistukijärjestelmää ei yhdistetä yleisen asumistukijärjestelmän kanssa, vaan meillä jatkossakin on eri väestöryhmiä varten omat järjestelmät, tässä tapauksessa yleinen asumistukijärjestelmä ja eläkkeensaajilla oma. Se on sovittu. Se on kerrottu eduskunnalle.

Mitä tulee viimeisen puolen vuoden prosessiin, tämä keskusteleminen on hieman hankalaa, kun esitetään väittämä, jota ei ole kukaan sanonut edes ääneen. Sitten historia on se, että on puoli vuotta tehty töitä, etsitty erilaisia malleja ja toimintatapoja siihen, mihin hallitusohjelmassa hallitus on sitoutunut koko hallituksena, millä tavalla me vastuuministerit kykenemme aikaansaamaan mahdollisimman vähän niitten kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten asemaan vaikuttavan ratkaisun. Tänään ollaan tilanteessa, jossa kuukausien aikana on ollut erilaisia vaihtoehtoja tiedostaen se, että on euromääräiset tavoitteet, joihin pitää ratkaisu löytää. No, nyt on sovittu — totean vielä kerran, arvoisa rouva puhemies — että eläkkeensaajien asumistukijärjestelmää ei yhdistetä yleisen asumistukijärjestelmän kanssa. Nämä pohjat ja nämä perustat (Puhemies koputtaa) ovat olleet olemassa, ja aivan kuten ministeri Mäntylä sanoi, kyllä meillä on ollut tiedossa se, että tämän kaltainen esitys tulee. Tämä oli takaraja täydentävän hallituksen esityksen kohdalla, ja me olemme tehneet nyt tätä työtä tähän vaiheeseen asti, ja eduskunnassa valiokunta sitten jatkaa.

23.07 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siis tämä pitää nyt ymmärtää, että eläkkeensaajien asumistuen nykytasosta ei leikata. Eli tämä on nyt se ydinkysymys, mikä tässä on, kun täällä käytetään sitä sanaa "leikkaus": nykytasosta ei leikata. Tätä ei myöskään ole sidottu kansaneläkeindeksiin, mikä olisi tarkoittanut sitä, että tämä olisi mennyt miinukselle. Elikä tässä on tehty kaikki toimenpiteet, hyvin pitkälti pyritty miettimään, millä me pystymme suojaamaan nämä kaikista pienituloisimmat eläkkeensaajat. Ja kuten tässä aikaisemmin kerroin — en ole ihan varma, enkö puhunut edustaja Heinäluoman mielestä nyt riittävän selkeästi, pöytäkirjoista var-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 70/2015 vp

masti edellinen puheenvuoroni löytyy — tämän asian eteen on tehty koko syksy töitä yhdessä ministeri Rehulan kanssa, että me löydämme semmoisen ratkaisun, joka olisi mahdollisimman oikeudenmukainen ja joka kohtelisi nimenomaan mahdollisimman oikeudenmukaisesti kaikista pienituloisimpia eläkkeensaajia. Ja viime kädessä tämän kaiken työn jälkeen hallitus päätyi ratkaisuun, että näitä järjestelmiä ei tulla yhdistämään. Toivon, että tämä nyt vastaa tähän kysymykseen. Te puhutte täällä siitä leikkauksesta. Nykytasosta me emme ole leikkaamassa, mutta kyllä me jäädytämme sen tason nyt tälle vuodelle.

Sitten kun me menemme nyt tähän, mitä vaikutuksia sillä on, niin kyllä, te hyvin tiedätte myöskin ihan varmasti tässä salissa sen, että on aivan selkeästi nähtävissä, että esimerkiksi kun asumistuki nousee, vuokrat nousevat samassa suhteessa. Kuka on se taho, joka niistä viime kädessä hyötyy? Onko se eläkkeensaaja, vai onko se vuokranantaja? Eli totta kai me toivomme, että me pystymme erilaisilla toimilla myöskin viestimään ulospäin tätä viestiä, että tämä ei voi olla ikuinen automaatti ja että meidän pitää myöskin löytää erilaisia keinoja siihen, että me pääsemme niihin kohtuullisiin vuokratasoihin. Ja tämä ei tule olemaan sellainen jäädytys, että tämä tulee (Puhemies koputtaa) keneltäkään eläkeläiseltä viemään kotia. Muistakaa: tulee takuueläkkeen korotus, ja myöskin Yle-vero tullaan poistamaan pienituloisilta.

23.10 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Kyllä tänne kannatti kuitenkin tulla, koska tuntuu, että tämä asia pikkuhiljaa selviää. Eli siis nyt on käynyt ilmi, että kun hallitus kertoi, että se peruuttaa eläkeläisten asumistuen leikkauksen, niin te itse asiassa tiesitte, että on tulossa kuitenkin tämä leikkaus, joka tulee näiden enimmäisasumiskustannusten rajan jäädyttämisen kautta. Ja se on ihan riittävä tieto asiasta tässä vaiheessa.

Te tavallaan kerroitte nämä hyvät, kivat uutiset ensin ja jätitte kertomatta ne huonot uutiset. Ja sen takia teidän on ollut niin hirveän vaikeaa tänään tätä asiaa tässä käsitellä. (Juha Rehula: Ei tämä ole vaikeaa!) Se hyvä uutinen oli se, että eläkeläisten asumistukea ei leikata. Ja sitten se vähän ikävämpi uutinen oli se, että kyllä sieltä tulee tämä pieni, 5—10 miljoonan euron leikkaus sitten siinä muodossa, että enimmäisasumismenojen ylärajaa ei muuteta asumiskustannusten nousussa.

Tämänkin jälkeen jää jäljelle kysymys: kuinka montaa tämä koskee? Onko niin, että tämän hallituksen esityksen voi tulkita niin, että tämä tulee koskemaan runsasta neljäsosaa eläkeläisistä asumistuen saajista? Se näyttäisi näistä tiedoista, joita tähän mennessä olette kertoneet, todennäköisimmältä luvulta. Mutta se on auki, kuinka suuri tämä summa tulee olemaan tälle neljäsosalle, ehkä vähän runsaalle, joita tämä leikkaus, jota ei saa kutsua leikkaukseksi vaan pitää kutsua jäädytykseksi, koskee, ja mikä sen talousvaikutus on per henkilö.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.